

בני-ברית

ארגון יהודי בעשרות מדינות בעולם, נוסד ב- 1843 בניו-יורק, והוא הארגון היהודי החילוני הוותיק ביותר בארצות-הברית, שבה נמצא עיקר כוחו. ב"ב נוסד כ'מיסדר אחים' בידי מהגרים יהודים מגרמניה, הושפע במבנהו ומטרותיו מן ה'בונים החפשים', ומטרתו היתה מיזוג של יהדות הומניסטית ואידיאלים כלל אנושיים. תחילה שאפו המייסדים לסייע לאחיהם היהודים המהגרים החדשים מגרמניה למצוא את דרכם בארץ החדשה. אחר-כך החל המיסדר לפעול גם למען יהודים נרדפים מחוץ לארצות-הברית, ולשכות וסניפים של ב"ב קמו גם בארצות אחרות. ב- 1882 נוסד מיסדר ב"ב גם בגרמניה, בתגובה לאנטישמיות הגוברת בה. בעת הפרעות ברוסיה שהחלו ב- 1882 ('סופות בנגב') לא הסתפק המיסדר במחאות במישור המדיני, ונשיא ב"ב ג'וליוס בין יזם מפעל לקליטת המהגרים לארצות-הברית על-ידי איסוף כספים ומציאת מגורים ומקומות עבודה, ואולם, עד תחילת המאה ה- 20 לא נתקבלו המהגרים ממזרח אירופה למיסדר. בעקבות הפרעות בקישינב ב- 1903 הניע מיסדר ב"ב את הנשיא תיאודור רוזוולט לשלוח לממשלת הצאר עצומה בחתימת אנשי-שם אמריקנים רבים, יהודים ולא יהודים, ונתן לעצומה פרסום בעיתונות. משנמשכו הפרעות עמד נשיא ב"ב, אדולף קראוס, בראש משלחת של יהודי ארצות-הברית שנועדה עם שר החוץ הרוסי סרגי ויטה. ב"ב הסתייג מהציונות המדינית, אך לא מהציונות ה'פילאנתרופית'. נוכח תופעות אנטישמיות באירופה, שהדיהן השפיעו גם על ארצות-הברית, הקים ב"ב בסתיו 1913 את הליגה נגד השמצה (Adl, ANTI Defamation League), ארגון הגנה הפועל עד היום. הליגה נגד השמצה התמקדה בניסיון לרכוש את דעת הקהל הכללית. בשנות ה- 20 וה- 30 חרגה הליגה ממסגרת המיסדר, הפכה לארגון קהילתי רחב, ולחמה נגד המסע האנטישמי של הנרי פורד ונגד הקו קלוקס קלאן (Ku Klux Klan). בסוף שנות ה- 30 לחמה הליגה נגד קבוצות נאציות ופשיסטיות בארצות-הברית. היא הפכה למקור מידע על הקבוצות הללו גם ל'משרד החקירות הפדרלי' (FBI) והמשרד צילם את תיקי הליגה והשתמש בהם.

לא תמיד הלך ארגון האם, מיסדר ב"ב, בדרכים האקטיוויסטיות של הליגה נגד השמצה. ב- 1931, כאשר תקפו בריונים נאצים את היהודים ברחובות ברלין, ביקש ד"ר ליאו בק, רבה של ברלין, את נשיא ב"ב אלפרד כהן שלא לגייס את דעת הקהל האמריקנית. גם אחרי עליית היטלר לשלטון בגרמניה המשיך כהן לפעול על-פי 'עצות' בק, שחשש מתגובת הנאצים לתנועת חרם של יהודי ארצות-הברית על תוצרת גרמניה. למרות עמדת ראשי הליגה נגד השמצה סירב נשיא ב"ב אלפרד כהן להצטרף לחרם, בטענה שהוא יגרום נזק ליהודי גרמניה, ובעיקר למיסדר ב"ב, שעד 1937 התירו לו הנאצים לפעול. נשיא ארצות-הברית פרנקלין ד. רוזוולט דחה את פניית ב"ב להעביר לממשלת גרמניה עצומה נגד רדיפת היהודים. רוזוולט לא היה מוכן אז להתערב ב'ענייניה הפנימיים' של גרמניה הנאצית.

ב-9 באפריל 1937 השתלט הגסטפו על כול תאי ב"ב בגרמניה, אסר את ראשי התאים, ערך חיפושים בבתיהם, שם את המנהיגות הארצית באזיקים, החרים את כול רכוש המיסדר וחיסל את כול מוסדות הסעד שלו. אלפרד כהן הנדהם דרש משר החוץ של ארצות-הברית קורדל הל להתערב אצל ממשלת גרמניה מנימוקים הומניטריים, אך לא נענה. גם אחרי-כן לא היה כהן מוכן ללכת בדרך המחאה הפומבית והחרם, וחשב שניתן לסייע ליהודי גרמניה על-ידי 'דיפלומטיה שקטה'. במאי 1938 נבחר לראשונה יהודי ממוצא מזרח-אירופי, הנרי מונסקי, לנשיא ב"ב. מונסקי היה ציוני בהשקפתו, קרוב יותר לעמדות ראשי הקונגרס היהודי האמריקני, וממצדדי החרם, וביקש להפוך את ב"ב לארגון המונים. כעבור כמה חודשים, בנובמבר 1938, התחולל פוגרום 'ליל הבדלח' ואחריו סולקו היהודים סופית מהמשק הגרמני והמוסדות היהודים חוסלו. כבר לפני 'ליל הבדלח' לא נמצאו ליהודי גרמניה ארצות הגירה. אך ב"ב, כרוב יהודי אמריקה אז, חשש, בגלל פחדו מאנטישמיות באמריקה, לערער על מכסות ההגירה שעל-פי חוקי ההגירה מ-1924, וגם לא עורר את דעת הקהל כאש מנע הממשל אף את ניצול המכסות שעל-פי החוקים ההם. אחרי 'ליל הבדלח' פנה מונסקי עם מנהיגים יהודים אחרים לבית-הלבן כדי להביע את דאגת יהודי אמריקה.

אחרי שהגיעו ידיעות מוסמכות על ה'פתרון הסופי' דנו מונסקי והמנהיגים היהודים האחרים עם רוזוולט על הצלת היהודים. מונסקי ניסה להביא לידי אחדות יהודים, ובעידוד הציונים כונן את הוועידה היהודית האמריקנית, שאחת ממטרותיה היתה פעולה למען ההצלה. בכנס ההכנה לוועידה, שנערך בפיטסברג (Pittsburgh) בפברואר 1943, הקים מונסקי ועדת חירום לענייני יהודי אירופה, והיא הכינה המלצות לוועידת ברמודה ואירגנה אסיפות המונים. בפגישת אנשי הוועידה בספטמבר 1943 נדונה השמדת יהודי אירופה ואיש לא עירער על מונסקי שההצלה מותנית באחדות יהודית, אך הוועידה לא תרמה תרומה מעשית בתחום ההצלה.

בתום מלחמת-העולם השנייה השתתף ב"ב באופן פעיל במאבקים למציאת פתרון ל'שארית הפלטה'. ב-1946 צידד מונסקי בפני הוועדה האנגלית-האמריקנית בפתרון הציוני.